A°. 1827. N°. 142

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 26 NOVEMBER.

BESLUIT *van den 14 November 1827, n°. 44a R./1042 R., betrekkelijk het zegel en de registratie der* inschrijvingsbiljetten *bij* aanbestedingen *van 's Rijks werken.*

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR VAN ZUID-HOLLAND,

Gezien de resolutie van den Staatsraad, Administrateur van de registratie, het kadaster en de loterijen van den 30 October jl. n°. 71, waarbij de vraag, of de *inschrijvingsbiljetten*, bij *aanbestedingen* van *'s Rijks werken*, al dan niet aan het *zegelregt* onderworpen zijn, toestemmend wordt beantwoord, vermits dezelve, op het oogenblik der vervaardiging, volkomen *verbindend* jegens de onderteekenaren zijn, en derhalve als wezenlijke *submissien* zijn te beschouwen; terwijl daarbij wijders wordt bepaald, dat het *inschrijvingsbiljet* van dien genen der inschrijvers, welke *aannemer* is gebleven, gelijktijdig met het *proces-verbaal van aanbesteding*, ter registratie behoort aangeboden te worden; waarentegen de overige, als vervallen stukken of bloote ontwerpen, kunnen geacht worden van die formaliteit t zijn vrijgesteld.

Overwegende, dat het nuttig is, die ingezetenen, welke van voornemen zijn of kunnen worden, om, bij aanbestedingen van 's Rijks werken, *inteschrijven*, hiervan te doen kennis dragen, ten einde dezelve niet blootgesteld worden, dat, door het inleveren van een *ongezegeld inschrijvingsbiljet*, op hetzelve geen acht worde geslagen.

Heeft goedgevonden en verstaan:

De vorenstaande bepaling mede te deelen aan de Burgemeesteren en Wethouders des steden, en aan de Burgemeesteren en Assessoren der gemeenten ten plattenlande, in Zuid-Holland, met aanschrijving, om, op de gebruikelijke wijze, en, waar zulks nuttig en doenlijk is, door plaatsing in de dagbladen, de ingezetenen daarmede bekend te maken.

En zal dit besluit worden geplaatst in het provinciaal blad, en gezonden aan de Burgemeesters en Wethouders en Burgemeesters en Assoren voornoemd, tot informatie en narigt; alsmede aan den provincialen Hoofd Ingenieur van den Waterstaat tot informatie.

Gedaan te *'s Gravenhage*, den 14 November 1827.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
(Geteekend) VAN DER DUYN.
Voor kopij conform,
De Griffier der Staten van Holland,
J. VAN DER SLEYDEN.

TURKYE.

BUCHAREST den 2 November. Brieven uit Konstantinopolen, van den 26 October bevestigen, dat de Porte, bij een firman, aan *Ibrahim*-Pacha bevolen heeft om de krijgsverrigtingen krachtdadig voort te zetten. Men is ongeduldig te vernemen, hoe zich dienvolgens de vereenigde vloten gedragen zullen. De Divan schijnt geene de minste ongerustheid te voeden voor hare vloot, die nogtans het bolwerk van Konstantinopolen is. Anderzins is een zoo roekeloos bevel, in de tegenwoordige omstandigheden aan *Ibrahim* gegeven, niet op te lossen.

De Heer *Minciaky* is naar Jassij vertrokken. Eenige lieden denken, dat het is om nader bij het Russisch hoofdkwartier te zijn; andere geloven, dat de zaken van zijn consulaatschap hem roepen.

— Volgens brieven uit Konstantinopolen van den 30 October, was die hoofdstad nog rustig; maar de Porte scheen zeer verontrustende tijdingen ontvangen te hebben, die zij zorgvuldig geheim hield; de geëmploijeerden bij het Gouvernement merkten nogtans eene buitengewone verslagenheid op bij de Turksche tolken, en verloren zich in gissingen omtrent de oorzaak derzelve. Gisteren reeds verspreidde zich het gerucht, dat Lord *Cochrane* de Turksch Egyptische vloot te Navarino verbrand had; maar daar het van Griekschen oorsprong was, vond het geen geloof. Men ziet met het levendigst ongeduld verdere tijdingen te gemoet; te meer, daar, volgens een ander gerucht, hetgeen echter ongegrond schijnt, de Sultan bevolen zoude hebben om een embargo op alle de schepen te leggen. Men heeft met de laatste post van Konstantinopolen vernomen, dat de Aide-de-Camp van den Graaf *de Guilleminot*, Ambassadeur van Frankrijk, hier als koerier zal doorkomen, om zich met depeches naar Parijs te begeven.

RUSLAND.

HELSINGFORS den 18 October. Z. M. de Keizer heeft, bij een rescript aan den Gouverneur-Generaal van Finland, ter leniging der rampen door den brand van Abo veroorzaakt, de navolgende beschikkingen bepaald:

1°. Er zal eene som van 300,000 roebels in bank-assignatien besteed worden om de verliezen door de inwoners van Abo aan hunne goederen geleden, te herstellen.

2°. Er zal een bijzonder fonds van 1.400,000 roebels gemaakt worden in bank-assignatien, om daar uit rentelooze gelden voor te schieten ter aanbouwing van huizen, alleenlijk onder voorwaarde om jaarlijks twee ten honderd van het kapitaal te betalen. Die leeningen zullen, naar zekere geëvenredigheden, geschieden aan de eigenaars der verbrande huizen.

3°. Aan het assurantie-kantoor van Riga, wiens te doene betalingen wegens de geassureerde huizen die afgebrand zijn, verre deszelfs inkomsten overtreffen, zal daartoe eene som van 300,000 roebels aangewezen worden, op de wijze door ons nader te bepalen. De openbare gebouwen zullen ten kosten van den Staat hersteld worden, naar evenredigheid der geldmiddelen daar toe voor handen.

4°. Tot herstel van de Dom-Kerk, zal men gedurende 6 jaren, te rekenen van het begin des loopende jaars, de opbrengst gebruiken der regten van 15 per Cent op den invoer van het zout, bestemd om een kapitaal te vormen tot de constructie der Kerken alhier. Na verloop der zes jaren zal de gezegde ontvangst weder tot hare vorige bestemming besteed worden.

5°. Alle de inwoners van Abo zullen gedurende 10 jaren vrijdom van alle de schattingen genieten, die zij aan de kroon verschulden.

6°. Eveneens zullen de handeldrijvende burgers dier Stad gedurende 10 jaren vrijdom genieten van alle regten op de koopgoederen, die zij buiten lands uitvoeren.

7. De bewoners der afgebrande huizen van Abo, die ze zullen herbouwen of herstellen, zullen van alle militaire inkwartieringen en de andere lasten die er aan verbonden zijn, vrij wezen, gedurende 50 jaren voor de steenen huizen, en 20 jaren voor de houten.

8. Het regt, bij rescript van den 2 Mei 1822, aan de Universiteit van Abo toegestaan, om, ter verbetering van hare fondsen ter constructie, tot in 1838 de regten te genieten op het hout, de planken, het pik en de teer, uit Finland uitgevoerd wordende, zal tenzelfden einde nog 30 andere jaren voortduren.

ITALIE.

ROME den 6 November. De tijding van de overwinning der Christenen, is hier laatstleden Zaturdag des nachts overgebragt. Zijne Heiligheid, die den volgenden morgen van den St. Karels-dag de mis in de kerk, aan dien Heiligen toegewijd, vierde, deelde dit in de kerk zelve, aan den Ambassadeur van Frankrijk mede. Morgen zal het rapport in het *Diario* verschijnen. De vreugde is algemeen.

FLORENCE den 13 November. Onze courant bevat het volgend artikel:

„ Wij achten het dienstig te melden, dat men geruststellende tijdingen ontvangen heeft omtrent het lot der Christenen, die te Smyrna wonen. *Hassan*-Bey, Gouverneur dezer rijke stad, heeft krachtdadige maatregelen genomen, ten einde de Franken, die er gevestigd zijn, in alle veiligheid hunne zaken kunnen waarnemen. Hij heeft daarenboven eene overeenkomst getroffen met alle de bevelhebbers der verbondene vloten, middels welke deze plaats door alle natien onzijdig zal beschouwd worden, wat er elders gebeuren mogte.

PORTUGAL.

LISSABON den 3 November. De courant van heden bevat een besluit der Prinses-Regentes, waarbij de Corregidors gelast worden om als oproerigen alle de lieden te behandelen, welke bij den naam van den Infant Don *Miguel* hoedanigheden voegen, welke die Prins zelf als misdadig beschouwt. De Prinses gedraagt zich zich, voor zoo veel den wil van den Infant en de geaardheid van zijn Gouvernement betreft, tot 's Keizers besluit van den 31 Julij. De Corregidors en Juisos van Fora worden ten sterksten aangemaand om alles voor te komen, wat tot ongeregeldheden zoude kunnen aanleiding geven, en om ten dien opzigte, hunne geadministreerden te verlichten.

SPANJE.

MADRID den 9 November. De opstand, in Katalonien zoo hevig bestreden, vernieuwt zich thans in de beide Kastilien met ongeloofelijke kracht. Op alle de punten dier provincien staan er benden op; eene derzelve is het Prado, eene der Koninglijke residentien, binnengetrokken, heeft de Koninglijke vrijwilligers, infanterie en kavallerie ontwapend, en is met de wapenen en paarden vertrokken. Hare leus is: *Dood aan de liberalen! Afzetting van de Ministers!*

Het Engelsch Gezantschap zoude van nieuw aangedrongen hebben op de noodzakelijkheid, dat Spanje door de Franschen verlaten wierd. Onze Minister had geantwoord, dat de voornaamste hinderpaal was, de onmogelijkheid om onze schulden te betalen. Men gaf toen eene nieuwe nota over, en vroeg met nadruk, dat men maatregelen nemen zoude om de leeningen der Cortes te erkennen, en, met name, de Engelsche geldleening, die van vroeger dagteekening was dan die van Frankrijk. Zonder het besluit dat daaromtrent genomen zal worden, vooruit te loopen, kan men met zekerheid zeggen, dat men alle de titels verzameld, en een algemeen overzigt opmaakt van alle de nationale goederen, welke voor die geldschietingen tot onderpand dienen.

— Men schrijft uit Barcelona, onder dagteekening van den 5 dezer maand, dat in den avond van dien dag, de Spaansche oorlogschoener de *Catalana* de haven was binnengeloopen met zeer gewigtige brieven voor bes-

(Het vervolg op den kant van deze blads.)

Gouvernement; en men wil, dat de Spaansche Gouverneur van Barcelona stellig bevel van Zijne Maj. ontvangen heeft, om zich onverwijlt in de geheele provincie van Katalonien bezig te houden, met de Koninglijke vrijwilligers van nieuws te organiseren, en er niet onder te laten, dan stellige vrienden van den Koning en van zijne Souvereine en absolute Regten.

Een bevel van den Kapitein-Generaal van Katalonien, strekt om de officieren van alle garden, die tot het oude leger behoord hebbende, onder de indefinidos gerangschikt waren, te gelasten, binnen den strikten termijn van zes uren, de stad en het arrondissement Tarragona te verlaten.

De Generaal-staf en de officieren van het tweede regement van linie, te Manresa verrast en gevangen gemaakt, en de krijgslieden in de magt der Opstandelingen gevallen, die onlangs hunne vrijheid herkregen hebben, zijn in hunne functien geschorst en naar het fort der eilanden Las-Medas, in de Rozen-Golf, verzonden; waar zij overeenkomstig de militaire reglementen moeten gevonnisd worden.

De schooner *Catalana* neemt leeftogt in voor eene tamelijk lange reis.

FRANKRYK.

PARYS den 19 November. De Koning heeft den roem der Franschen zeehelden, in het gevecht te Navarino verworven, door de volgende promotien en onderscheidings-teekenen bekroond:

De Contre-Admiraal *de Rigny* is tot den rang van Vice-Admiraal verheven; de Baron *Milius*, die zich als Kapitein zoo bijzonder onderscheiden heeft, is tot Contre-Admiraal benoemd. De Scheeps-Kapitein *Robert*, Ridder van het Legioen van Eer, is tot Officier dier Orde verhoogd. De Scheeps-Vaandrig *Dubourdieu* is onder de Ridders der Koninglijke en Militaire Orde van St. Louis opgenomen. De Scheeps-Kapitein *Bothere de la Bretonniere* is tot Kommandant der kompagnie garden van het Admiraals-Paviljoen benoemd in plaats van den overledenen Baron *de Prigny*. Een zeker getal decoratien zijn ter beschikking gesteld van den Admiraal *de Rigny*, om bij de stafs en equipagien, onder zijne bevelen gestreden hebbende, verdeeld te worden.

Op de Invalide-kas van het Zeewezen zal een bijzonder fonds genomen worden, om onmiddelijk tot bijstand van de huisgezinnen der zeelieden te verstrekken, die in het gevecht te Navarino gesneuveld zijn.

— Z. M. heeft Sir *Ed. Codrington*, Vice-Admiraal van Zijne Brittannische Majesteit, en den Graaf *van Heyden*, Contre-Admiraal in dienst van Z. M. den Keizer van Rusland, benoemd tot Groot-Kruizen der Koninglijke en Militaire Orde van St. Louis.

De Kapitein *Fellows*, het Engelsch fregat de *Darmouth* gekommandeerd hebbende, is als Kommandeur in de Koninglijke Orde van het Legioen van Eer opgenomen.

De Kapiteins die de Engelsche en Russische schepen in het gevecht bij Navarino gekommandeerd hebben, zijn tot Ridders dier Orde benoemd.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 22 November. Heden is de Tweede Kamer der Staten-Generaal, onder het Voor-

(Het vervolg op de volgende blads.)

zitterschap van den Jonkheer *A. M. van der Goes*, vergaderd geweest.

Daar zijn, behalve de Voorzitter, 77 leden aanwezig. Hunne Excellentien de Ministers van Financien en van Marine en Kolonien zijn in de Vergadering tegenwoordig.

De Notulen der Zitting van Maandag, den 19 November, worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter geeft kennis van het inkomen van een Verzoekschrift en van eenige boekwerken, waaromtrent het gewone besluit genomen wordt.

De beraadslaging over het Ontwerp van Wet tot vermeerdering van de leening ten behoeve der Overzeesche Bezittingen, aan de orde van den dag zijnde, wordt daartoe overgegaan.

De Heer *Fabry Longrée* heeft het woord; spreekt in de Fransche taal, en zal, zonder eenig voorbehoud, zijne stem aan de wet geven, in de vaste overtuiging, dat de Regering tot het voorstellen van dezen maatregel niet zoude gekomen zijn, zonder door hooge noodzakelijkheid daartoe gedrongen te worden.

Ten slotte geeft de Redenaar zijne verwondering te kennen, dat van wege de Regering niet geantwoord is geworden op eene vraag, door de zesde Afdeeling gedaan, nopens de voordeelen, welke de landbouw in het Moederland van de verbindtenis met de Kolonien zoude kunnen trekken; en verzoekt den Minister als nog dienaangaande de gevraagde opheldering te willen geven, indien er geene redenen, hem onbekend, bestaan, die dit mogten verhinderen.

De Heer *Angillis*, daarna mede in het Fransch het woord voerende, zegt, wel overtuigd te zijn, dat het slechts de noodzakelijkheid der uitbreiding van de geldleening is, welke de Regering tot het voorstellen van dien maatregel gebragt heeft; maar dat hij verlangd had in de antwoorden van de Regering op de gemaakte bedenkingen der afdeelingen, meerdere openhartigheid en meerdere inlichting te vinden, terwijl hij de oplossing van verscheidene gedane vragen in de antwoorden te vergeefs zoekt; en dat hij daarom, hoe hij de zaak ook beschouwt, dezelve nog altijd als een nieuwen last voor den Staat blijft aanmerken. Hij verlangt nadere inlichtingen van den Minister, ten einde daarna zijne stem te kunnen regelen.

De Heer *G. G. Clifford* brengt een uitgebreid advijs uit, waarin hij zakelijk de gronden herhaalt, die hem genoopt hebben om zich tegen de Wet van den 23 Maart 1826, en tegen het verleenen van den waarborg te verklaren, waarvan hem de nadeelen grooter voorkwamen, dan de voordeelen, welke daaruit zouden kunnen voortspruiten. Na de thans bekomene antwoorden op de gemaakte bedenkingen, vindt de redenaar zich in de toen geuitte vrees bevestigd, dat namelijk, de schatkist zoude moeten voorzien in de jaarlijksche aflossing der *f* 1,400,000, bij de Wet van den 23 Maart bepaald, zoo lang de rust op Java niet hersteld is; terwijl men geene zekerheid heeft, dat, na de herstelling der rust op Java, de Koloniale Financien in staat zullen zijn in de jaarlijksche betaling dier som te kunnen voorzien, en nog veel minder in de teruggave der door de Schatkist voorgeschotene sommen. De redenaar ontwikkelt daarna zijne gevoelens omtrent den waarborg van het Rijk, en daar hij dezen afkeurt, kan hij ook aan de voorgestelde Wet, welke denzelven handhaaft, zijne stem niet geven.

De Heer *van de Kasteele* ziet in de voorgedragene Wet eene verlenging van den waarborg, en uit dien hoofde gevoelt hij zich huiverig om voor dezelve te stemmen; doch uit overtuiging van het nut der Kolonien voor het Moederland, en in de hoop, dat, na het spoedig herstel der rust op Java, de Indische Bezittingen zullen kunnen voorzien in de jaarlijksche betaling der *f* 1,400,000, zal hij zijne goedkeurende stem aan dezelve niet weigeren.

De Heer *van Alphen* spreekt in eene Fransche redevoering insgelijks voor de wet, en verklaart te volharden bij de gevoelens, welke hij, bij de beraadslaging over de wet van den 23 Maart 1826, uitvoerig ontwikkeld had; hij toont de belangrijkheid der Kolonien voor den handel en de fabrijken van het Moederland aan, en is ten volle overtuigd van de dringende noodzakelijkheid, om in de behoeften der Kolonien te voorzien, en dat men daartoe moet besluiten of dezelve laten varen.

De Heer *de Secus* spreekt in de Fransche taal, en beschouwt het ontwerp en de gevraagde vermeerdering der leening, met de daaruit voortvloeijende verlenging van den borgtogt, alleen van den kant van het nut, dat door het behoud der Overzeesche Bezittingen, voor zeevaart, koophandel, landbouw en nijverheid, kan geboren worden, en van welk nut hij door den vorigen redenaar overtuigd is geworden. Hij zal om die reden voor de wet stemmen.

De Heer *Barthélemy*, mede in de Fransche taal sprekende, merkt aan, dat het alleen de belangrijkheid der Kolonien was, welke de vorige wet heeft doen aannemen, en dat ook dezelfde redenen bestaan, om de thans voorgestelde vermeerdering van *f* 2,700,000 aan te nemen, te meer, daar er eene dringende noodzakelijkheid voor die vermeerdering moet bestaan.

De redenaar verwacht van de wijze maatregelen des Bestuurs eene groote uitbreiding van den landbouw op Java, daardoor eene vermeerdering van Kolonisten, en derhalve van verbruikers der voortbrengselen van het Moederland, waaruit dan voor hetzelve aanmerkelijke voordeelen zouden ontstaan. Hij is van oordeel, dat men den Koning in zijne pogingen te dien aanzien moet behulpzaam wezen, en zal daarom voor de wet stemmen.

De Heer *van Reenen* eindelijk zegt, wel geene groote zwarigheid in de vermeerdering te zien, maar vraagt, of dezelve moest plaats hebben op dezelfde voorwaarden, welke voor de leening der 20 millioenen zijn bepaald. Ook had dezelve nog wel andere inlichting begeerd nopens de wijze, waarop de gelden voor die leening door het Amortisatie-Syndicaat zijn versterkt, waaromtrent hij in de antwoorden der Regering geene genoegzame opheldering gevonden heeft, en die hij derhalven nu nog van den Minister zal afwachten, om daarna zijne stem te regelen.

Z. E. de Minister van Marine heeft vervolgens de wet verdedigd en betoogd, dat Java ook na het herstel der rust eenigen onderstand zoude behoeven, om de zaken op een geregelden voet te brengen; dat men daardoor de Indische geldmiddelen in staat zoude stellen, om zelve te voorzien in de bij de wet van 1826 bepaalde aflossing van 14 tonnen gouds; dat tot dat einde de onderhavige vermeerdering der geldleening werd voorgedragen, en dat dezelfde redenen, welke voor het aannemen der leening van 20 millioenen waren aangevoerd, ook voor het goedkeuren der voorgestelde vermeerdering pleitteden.

Ook Z. E. de Minister van Financien heeft de wet verdedigd, en aangemerkt, dat in alle geval de eenmaal verleende waarborg door de vermeerdering der geldleening niet wordt uitgebreid; dat het ook niet zeker is, dat de Staat op den duur voor dien waarborg zal worden aangesproken, en dat, als men den schuldenaar de hand biedt, om zichzelven te ontlasten, de borg de hoop erlangt van zoo veel te eerder van zijne verpligting te worden ontslagen. Op eene bedenking antwoordende van den Heer *van Reenen*, heeft zijn Z. E. aangemerkt, dat het Syndicaat geene losrenten aan de markt zal behoeven te brengen, om in de vermeerdering van *f* 2,700,000 te voorzien.

Men gaat over tot de stemming, de wet wordt met eene meerderheid van 71 stemmen tegen 7 aangenomen. Zij zal naar de Eerste Kamer verzonden worden.

Tegen dezelve hebben gestemd de Heeren *van Brakel, Tuyll, van Sytzama, Corver Hooft, G. G. Clifford, Fockema* en *Warin*.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, wordt de Vergadering ten 2 ure voor eene onbepaalden tijd gescheiden.

— Z. M. heeft den 14 dezer het navolgend besluit genomen:

Op de rapporten van onze Ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken, van den $\frac{27 \text{ September}}{18 \text{ October}}$ 1827, N°. 38, betreffende het door den Gouverneur der provincie Luik opgeworpen conflict, in de bij de Regtbank van Eersten Aanleg te Luik onhangige Procedures tusschen de gemeente van Gemmenich ter eenre, en *J. A. de Simonis*, ter andere zijde;

Gezien al de stukken en akten tot deze zaak betrekkelijk;

Gelet op art. 165 der Grondwet;

Den Raad van State gehoord;

En in aanmerking nemende dat de, door *J. A. de Simonis*, tegen voormelde gemeente aangevangene procedures, de strekking hadden, om betaling te erlangen van de door die gemeente aan hem verschuldigde achterstallige en verevende renten;

Dat in geschillen over het mijn en dijn, een plaatselijk bestuur even als een bijzonder persoon moet worden beschouwd; waaruit volgt, dat de aangevoerde onstandigheid, van het in de kas der gemeente Gemmenich bestaande deficit, geenen grond kan opleveren, om de zaak te onttrekken aan de kennisneming van de Regtbank, die *ratione materiae* de bevoegde magt is, om het geschil te beslissen;

Dat tot ondersteuning van het onderwerpelijk conflict niet meer in aanmerking kunnen komen de in Frankrijk van kracht zijnde voorschriften, op het stuk der comptabiliteit der gemeenten, aangezien daaromtrent in Nederland thans geheel andere verordeningen bestaan;

Dat eindelijk bij art. 3 en 4 van Ons Besluit van den 30sten April 1817 (*Staatsblad N°. 10*) uitdrukkelijk is bepaald, dat de kennisneming over *verevende* schulden van gemeenten, aan de Regtbanken behoort;

Hebben goedgevonden en verstaan het bovenvermelde conflict buiten werking te stellen, enz.

LEYDEN den 19 November. Heden had de Universiteit alhier het ongeluk een harer oudste en waardige Hoogleeraren te verliezen; de Hoog-Geleerde Heer Mr. EDUARD HAGEMAN, overleed aan een spoedig verval van krachten. — Den 20 November 1749 te Amsterdam geboren, werd hij door zijnen Vader *Cornelis Hageman*, Med. Dr. aldaar, tot de Regtsgeleerde Studien opgeleid en promoveerde alhier publiek den 19 Februarij 1773. — Den 30 December 1777 als Professor *Juris Extraordinarius*, te Duisburg beroepen, werd hij in de stad den 3 November 1784 tot Professor *Ordinarius* in dat zelfde vak benoemd, en bleef aldaar in die betrekking, tot dat hij op den 15 Junij 1796 als Professor *Juris* te Harderwijk beroepen werd, 't welke door zijne benoeming als Professor *Juris Publici et Privati*, alhier op den 20 December van dat zelfde jaar gevolgd werd. — Steeds met den meesten ijver, en zoo lang zijne klimmende jaren dit eenigzints toelieten, werkzaam om de studerende Jeugd te onderwijzen, had hij het genoegen vele zijner leerlingen als bekwame Regtsgeleerden te zien optreden en zal zijn overlijden algemeen betreurd worden.

— *Den 21 November*. Ook in de afgelopene nacht leed deze stad een treffend verlies door het onverwacht afsterven van den Wel-Edel Gestrengen Heere Mr. ETIENNE LUZAC, *Regter ter Instructie bij de Regtbank van Eersten Aanleg* alhier, *Lid van den Raad dezer Stad*, enz. Door een ieder, wegens zijne kunde en braafheid, geacht en bemind, was hij gedurende eene lange reeks van jaren, in veelvuldige betrekkingen, voortdurend werkzaam, en zullen zijne hulpvaardigheid en onvermoeide ijver, zijn overlijden algemeen doen betreuren, en ook zijne menigvuldige aan de Maatschappij en deze stad bewezene diensten, zijne nagedachtenis in gezegend aandenken doen blijven.

— *Den 24 November*. Wij hebben in onze vorige, artikel Parys, gemeld, dat de Zee-Regtbank te Toulon deze maand vergaderen moest, om 37 Grieken te vonnissen, door een Fransch fregat de *Junon*, in de Levant genomen en beschuldigd van zeeroovery.

Den 9 en 20 October zijn deze 37 mannen verhoord. Hunne verdediging komt hierop neer:

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

„ Zij behooren tot verschillende eilanden van Griekenland. Negen hunner hebben tot het eskader van Lord *Cochrane* behoord, dat gepoogd heeft om de vloot te Alexandrien te verbranden. Zij werden ziek te Stampalie achtergelaten, hetgeen Lord *Cochrane* aandeed om water in te nemen. Zij bleven er 23 dagen, in dien tusschen tijd kwamen 22 Candioten, door de Turken verjaagd, op dat eiland de wijk nemen. De Primaten van hetzelve, sloegen aan *Nicolo Lalecho*, een hunner, voor, om ze naar Santorin te vervoeren, waar zij nader bij Candia en meer in de gelegenheid zouden zijn om bijstand te vinden, dien men hun op Stampalie, dat geene hulpbronnen heeft, geven kon. Men stelde ter hunner beschikking en mistiek, die aan een zeeroover had toebehoord, door het Grieksche eskader genomen en te Stampalie ontwapend was, en waarvan de manschappen in de bergen gevlucht waren. Zij scheepten zich dadelijk in, onder aanvoering van *Lalecho*, thans hun Kapitein geworden, met geen anderen leeftogt, dan een kwintaal brood, hetgeen hun de inwoners van Stampalie gaven. Toen zij in het vaartuig waren, merkten eenige hunner de twee kopere affuiten op, maar niemand had de kanonnen ontdekt, die, volgens het proces-verbaal, in het beneden-ruim van het vaartuig verborgen, gevonden waren, terwijl de affuiten vooraan op het schip stonden. Die kanonnen hadden, zoo wel als het kluiverzeil, (van Fransche fabriek en snit) ongetwijfeld aan den zeeroover toebehoord; het bloed, dat zich daarop voordeed, was veroorzaakt door de bloedspuwing van een hunner, die ziek was, en er zeer veel geloosd had."

Den 12 en 13. hebben de debatten plaats gehad, en zijn de twee matrozen verhoord. De Commissaris rapporteur heeft geconcludeerd tegen den Griekschen Kapitein tot levenslange-, en tegen alle de anderen, tot 20 jaren galeistraf, op grond van het 5 artikel der Wet van den 10 April 1825 tegen de zeeroovery.

Hoezeer de Advokaten der aangeklaagden mede verzochten, dat de Regtbank de zaak als genoegzaam geinstrueerd verklaren mogt, heeft nogtans dezelve eenparig besloten, dat er op grond der Wet van den 10 April 1825, eerst moest erkend worden over de deugdelijkheid der prijs, en verder geinstrueerd, of de vaart van kleine schepen van het eene eiland naar het ander in den Archipel, zonder lastbrief of paspoort, en op enkel mondeling bevel van den Primaat, gebruikelijk was. Het zal dus nog wel eenige maanden aanloopen eer deze zaak zal beslist worden.

MENGELINGEN.

IETS OVER DE MAJOR-DOMES, OF MAIRES DU PALAIS DER FRANKISCHE KONINGEN.

Akademische Prijsschriften, zoo als dezelve sedert de stichting der *Georgia Augusta* in Duitschland zijn geworden, moeten naar sommiger oordeel, geene onmiddelijke verruiming van het gebied der Wetenschappen bewerken, maar aan ontluikende talenten

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

eene aanleiding bieden, om zelfstandig hunne krachten te beproeven aan onderwerpen, die daartoe eene gepaste aanleiding kunnen geven, en langs dien weg, zoo mogelijk, tot meerdere helderheid van begrippen en die wetenschappelijke vrijheid en onafhankelijkheid te geraken, welke de ingespannen rigting van alle geest krachten op een punt niet zelden beloonen. In dezen zin was de geschiedenis der *Major-Domes*, onder het Merovingische Stamhuis eene geschikte prijsvraag. Deze vraag is beantwoord met eene Verhandeling, die te *Jena* in druk is uitgekomen, onder dezen titel: *Commentatio Historico Critica de Francorum Majore-Domus, auctore J. G. Zinkeisen*; dat is: Historisch-Kritische Verhandeling over de *Major-Dome's* der Franken. De bronnen, waaruit de oplossing van dit vraagstuk moet geput worden, zijn noch al te rijk, noch al te arm, maar tamelijk toegankelijk, doch niet anders dan met voorzigtigheid te gebruiken, en geven genoegzame opening van de geschiedenis dier tijden, om levendige, ook verder dan tot het onmiddelijk onderwerp gaande, deelneming of belangstelling op te wekken. Ook is daarin al wederom de volledige oplossing van het vraagstuk gegeven, dewijl men zonder een bepaald oordeel omtrent alle inwendige en uitwendige betrekkingen van het Frankische Rijk niets zeggen kan, wat de *Major-Dome* was en werd. Ten aanzien dezer laatstgenoemdeu hadden zich allengs twee tegen elkander strijdige begrippen gevormd, die zich in het begrip van den *Champ de Mars*. *Campus Martius* op het scherpst moesten afzonderen. *Montesquieu* hieldt die voor eene raadplegende en besluitende vergadering van alle vrije Franken, *Moreau* voor niets meer dan eene *revuë* of heerschouwing die de Koning over zijne krijgslieden hield. Hoezeer nu die beide wijzen van beschouwing met alles wat daarop berust, niet uit de bronnen zelve bewijsbaar is, zoo won toch de eerste, in de XVIIIde eeuw het meest veld, tot dat er weder in de jongste tijden, door eenige Duitsche onderzoekers der geschiedenis zich eene derde opinie vormde, die van eene onbevooroordeelde waardeering der bronnen uitgaande, tusschen den toestand der Franken vóór, en eenigen tijd na de verovering van Gallië, de betrekking der vrije Franken en der Galliërs tot de gemeenschappelijke Koningen en in de gevolgen der verovering die oorzaken vond, waardoor de oorspronkelijke toestand der vrije Franken die groote verandering onderging, welke naderhand dien gewigtigen invloed had op de lotgevallen van Vorst en volk, waar van men de dagteekening in de zesde eeuw kan stellen. Het is blijkbaar dat elke dezer *hypothèsen* tot onderscheiden *resultaten* leiden moet, en echter kan slechts eene derzelve de ware zijn, en met de overige geschiedkundige *data* bestaanbaar zijn. De waarschijnlijkste onderstelling is deze: dat de Koninklijke *Major-Dome* de aanaanvoerder van het Koninklijk gevolg geweest zij, en dat hij met dit gevolg of heirgevolg tevens in de VIde eeuw over het volk en door de gebeurtenissen der volgende 150 jaren tot beheerschers van des Konings gevolg en van den Koning zelven opgeklommen zij. In de geschiedenis der middel eeuw, welke Hofraad *Luden* in 1821 te Jena uitgaf, wordt de gissing in het midden gebragt, dat de *Major-Dome* oorspronkelijk een van het Frankische volk gekozen Ambtenaar geweest zij, die het door verovering verworven goed, of land, gezamelijk met den Koning Administreren moest, maar bij ongeluk is dit eene van die vele gissingen, die aardig zijn om te lezen, maar op geenerlei onwraakbare historische bescheiden rusten.

In deze nieuwe verhandeling vindt men 1. eene zeer naauwkeurige historisch omschrevene definitie van *Major-Dome* namelijk wat men door het woord te verstaan hebben, en wat de zakelijke grondbeteekenis der geheele uitdrukking is. 2. Wederlegging der oude begrippen, die hij alle verwerpt, vooral bestrijdt hij de meening van den beroemden *Sismondi*, *Histoire des Français* 1821, welke dus luidt: „ *Les seigneurs austrasiens en „ proclamant un roi mineur, mirent a la tête de l'ad„ministration, de la Justice et des armées, de leur „ Royaume un Magistrat élu par eux, qu'ils nommaient „ tour à tour nourricier du Roi* (*nutricius regis* is de „ opvoeder des Konings en volstrekt onderscheiden „ van den *Major-Dome*) *et Major-Dome ou Maire du „ Palais. Le dernier de ces noms* (Major-Domu's) „ *n'avoit probablement aucun rapport avec les* fonctions, „ *qui étoriet attribuées au grand-juge de France; mais „ plutôt son nom allemand aura ressemblé par le son „ au nom latin d'un officier de palais des Empereurs „ et l'un aura été considéré comme la traduction de „ l'autre; cet office de grand-juge etait dès lors pour „ les Francs une Institution ancienne.*"

In eene bijvoegende aanteekening zegt hij: „ Mord„dom *signifioi mot à mot juge du meurtre ou juge à „ mort, et à l'oreille des Romains* Morddom *ressembloit „ beaucoup à* Major-Domu's."

Sismondi gelooft dus, dat *Major-Dome* zoo veel zij, als Opper Regter, Groot-Regter en Opper-Veldheer der Franken, maar dat de naam in den gewonen volkstongval geweest zij *Morddom*, hetwelk in de ooren der Romeinen geklonken zoude hebben als *Major-Domus*, en dat dit de reden zij, waarom men in de Latijnsche bronnen der geschiedenis van die tijden, dit woord aldus steeds geschreven aantreft.

Maar de Auteur dezer Prijsverhandeling vindt in diewoorden de stelling bestreden, dat er bij de Franschen gelijktijdig een *Major-Dome* of *Maire du Palais*, en een *Morddom* of Groot-Regter zoude bestaan hebben; eerstgenoemde zou door den Koning, de laatstgemelde door het volk aangesteld zijn; en hij verwerpt dezelve ook, hoe snedig zij ook moge uitgedacht en met hoeveel geleerdheid zij ook moge betoogd zijn. „ *Sententiam rejicio*," zegt hij, „ *quamvis maxi„mâ cum sagacitate excogitatam, et summa cum erudi„tione expositam.*"

En zoo verwerpt hij ook in het *derde* hoofdstuk de hypothesen van meer andere geleerden, en draagt hij zijne eigene voor te weten, dat de *Major-Dome* of *Maire du Palais* na de verovering van Gallie, de plaatsvervanger of vertegenwoordiger des Konings geweest zij: wanneer deze tot heertogten of andere krijgsnattige expeditien afwezig was; dat aan hem de taak opgedragen was om regt en orde te handhaven, dat hij *Maire du Palais* niets met het leger en de legertogten te doen gehad hebbe, en dat hij jaarlijks in het *Champ de Mars* zij gekozen geworden; de schrijver meent dat de Ambts-titel *Major Domus*, welke aan dit denkbeeld niet beantwoord, alleen door toeval ontstaan zij, en dewijl de plaatsvervanging of vertegenwoordiging van den persoon des afwezigen Konings, natuurlijk bij zijne terugkeering uit het veld, moest ophouden, en buiten oorlogstijd in jaren van vrede in het geheel geen plaats vond, zoo zoude men, om deze wijze van beschouwing volte houden, moeten aannemen, dat het ambt van *Major-Dome* in zulke gevallen evenwel voortdurende, maar hetzelve zich dan naar s' Konings bevel tot het beheer van deze of gene Koninklijke Domeinen, of ook wel van Huis- of Staatsbezigheden bepaald hebbe, en wanneer men slechts in aanmerking neemt, dat bij vervolg van tijd de aanvoering van het leger daarmede ook is verbonden geweest, dan laat zich het immermeer toenemend gezag der *Maires du Palais* zeer wel verklaren. De schrijver gevoelt zelve hoe weinig bevredigend een denkbeeld zij, hetwelk noch door autoriteiten gestaafd, noch uit zichzelve gewettigd wordt, want hij erkent volmondig, dat de namen van het ambt dadelijk bij het ontstaan derzelven elkander wederspreken, en zoo eindigt hij dan ook met zijne eigene onderstelling voor onzeker te verklaren, immers zegt hij: „ *Sed ut „ verum fatear in omnibus quae ita disserui permulta „ non satis gravibus argumentis comprobata facile rejicere „ licet.*"

Het is, zoo als het ons toeschijnt, enkel en alleen aan de immermeer toenemende veronachtzaming der echte bronnen, dat men zulke weifelingen te danken heeft. Wat is toch *Maire du Palais* anders dan *Comes Sacri Palatii*, deze oplossing is zoo eenvoudig als zij waar, en zoo waar als zij eenvoudig is. Reeds Professor *Christoph Saxe* heeft dit gevoelen geuit, en bij eene volgende gelegenheid zullen wij dit gestelde, hetwelk, zoo het sommige lieden al zeer paradox zullen vinden, met voldingende autoriteiten bevestigen.

De Schrijver der bekroonde prijsvraag gaat nu voort met te onderzoeken *hoe* en door *welke middelen*, die Hofmeester, die *Major-Dome* of *Maire du Palais* het zoo ver hebben weten te brengen, om zelf Koning te worden. Hier vindt men eene zeer lezenswaardige schets van de regering der Koningen uit het Merovingische Stamhuis, met opgave van den grond der Frankische Monarchie tot 613 onzer jaartelling. Wij gelooven niet dat deze verhandeling in Frankrijk gelezen zal worden, maar indien zulks mogt geschieden, dan zullen de voorstanders der Legimiteit van de Capetingische usurpatie, en van het huis der Bourbons zich schromelijk ergeren.

Overgaande tot de *Carolingische* dijnastie, trekt de Schrijver de echtheid van vele stukken in twijfel, die nu zeker al eeuwen lang als onbetwistbaar zeker beschouwd; edoch denkelijk een paar eeuwen later gefabriceerd zijn, dan waartoe dezelve door de meeste Fransche geschiedschrijvers gebragt worden. Het is intusschen onbetwistbaar zeker, dat wanneer men zich in het onderzoek wil verdiepen omtrent de weifelende vertelling van het onderzoek nopens *Pippins* verheffing tot den Koningstroon, dit onderzoek zeker niet moet uitgaan van algemeene onbepaalde bespiegelingen, en ook niet van gissingen nopens de *mogelijke corruptheid* van sommige plaatsen uit oude schrijvers, maar van eene bepaalde en juiste waardering van elke bron of autoriteit in het bijzonder, zonder zich aan de ijdele lust over te geven om iedere plaats die met onze begrippen niet instemt als ondergeschoven te verwerpen.

Ten slotte dient ook nog aangemerkt te worden, dat de schrijver eenige bronnen der Duitsche geschiedenis geheel en al over het hoofd heeft gezien, zoo kon hij, bij voorbeeld, *Ruinart's* uitgave van *Gregorius Turonensis*, *Gregoire de Tours* en *Bouquet* de *S. S. Gallic*, gebruikt hebben, en dan zou misschien meer dan een zijner oordeelvellingen over oorspronkelijke schriften en andere daar mede in verband staande Werken, geheel anders uitgevallen zijn, daar het hem noch aan ijverig streven naar waarheid, noch aan beminnelijke jeugdige bescheidenheid ontbreekt, die op den bijval van welwillende lezers ook dan nog aanspraak maken kan, wanneer men in vele punten met zijne wijze van beschouwen niet kan instemmen.

DE STER DER WIJZEN UIT HET OOSTEN.

Dat de Sterrekunde zeer gewigtige diensten aan de tijdrekenkunde en daardoor aan de geschiedenis gedaan heeft is te algemeen bekend, dan dat het noodig zoude kunnen geacht worden om dit met bewijzen uit vroegeren of lateren tijd ontleend te staven, Dit kan dienvolgen als zeker gesteld worden, dat geschiedvorschers die zich de moeite geven om langs dien weg tot tijdrekenkundige gewisheid omtrent deze of gene historische vraagstukken te geraken, het regte spoor inslaan en doorgaans der belangrijke uitkomsten erlangen zullen.

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 29 November aanstaande, des morgens ten 12 ure, zal door den Staatsraad, Gouverneur van Zuid-Holland, of, bij deszelfs afwezen, door een der leden van Gedeputeerden Staten, in het lokaal des Gouvernements, in het Korte Voorhout alhier, en onder nadere goedkeuring van den Administrateur voor

(*Het vervolg op de volgende bladz.*)

In den loop van dit jaar heeft de beroemde Deensche geleerde Bisschop, Doctor *Frederich Mnnter*, te Kopenhagen, een werk in het licht gegeven, in hetwelk hij langs den zoo even beteekenden weg tot de juiste oplossing van een tijdrekenkundig of Chronologisch punt van onderzoek meent te zijn gekomen, hetwelk door alle tijden henen, de Godgeleerden en geschiedkundigen stof tot veelzijdig onderzoek gegeven heeft.

De titel van zijn boek is: „ *Der Stern der Weisen, Untersuchungen über das Geburtsjahr Christi; von Doctor* Frederich Munter, Kopenhagen 1827. 117. p. 8vo, *mit einer kupfertafel*, dat is: De Ster der Wijzen, of onderzoekingen omtrent het geboortejaar van Christus.

Reeds in het jaar 1821, had de beroemde schrijver in een Programma het denkbeeld voorgedragen en ook eenigermate ontwikkeld, dat de Ster der Wijzen niet eenige enkele Ster, maar eene *constellatie* geweest zij; namelijk het zamentreffen der Planeten *Jupiter* en *Saturnus* in het teeken der Visschen; waarvoor reeds een Joodsche Schriftgeleerde *Abarbanel*, in zijn kommentarie op *Daniel*, dezelve verklaard moet hebben, dewijl naar de berekeningen reeds van *Kepler* en andere Astronomen een zoodanig zamentreffen gelijk dit in 1609 en wederom in het jaar 1821 prachtvol plaats vond en zich op het heerlijkst aan het hemelgewelf vertoonde, ook omstreeks den tijd der geboorte van Christus moet zijn waargenomen geworden.

Deze verklaring wordt door den Kopenhagenschen Bisschop met zijne gewone geleerdheid ontwikkeld. Hij begint dus met vooreerst het verhaal der Evangelisten kritisch op te helderen, ten einde te doen zien wat hetzelve wezenlijk behelst of niet behelst. Vervolgens worden de getuigenissen van andere schrijvers, zoo als van *Celsus*, tegen wien de Kerkvader *Origenes* geschreven heeft, en van meer anderen bijgebragt; en zelf uit den Talmud, wat de Rabbijnen daarover gezegd hebben, niet verzuimd te overwegen. Hierop wordt de vraag onderzocht: In hoe verre het jaar 747 na de bouwing van Rome, hetwelk men tot hiertoe als het *wezenlijke* jaar der geboorte van Christus, (hoezeer men ook in onze gewoonlijke Chronologien het jaar 753 opgeve) plagt aan te merken, in de daad des Zaligmakers ware geboortejaar is of te niet? De Bisschop *Munter* slaat nu den historischen weg in, om de volgende stellingen te betoogen:

1°. *Christus* is voor den dood van *Herodes* den Groote geboren; diens doodjaar is anno 750 van Rome.

2°. *Christus* is nagenoeg twee jaren voor den dood van *Herodes* geboren.

3°. *Christus* is geboren tijdens den door *Augustus* bevolen opschrijving of *census*. Het begin van dezen *census* valt in het jaar 746 van Rome, omtrent drie jare voor den dood van *Herodes*; en die *census* of opschrijving heeft gewis eenige dagen moeten duren.

Uit het betoog dezer stellingen leidt de schrijver deze gevolgen of Resultaten af.

a. *Herodes* stierf weinige dage van het Paaschfeest, anno 750 van Rome.

(*Het vervolg op den kant van de volgende bladz.*)

b. *Christus* moet, ingevolge de geschiedenis van den Bethlehemitischen kindermoord, ten minste twee jaren voor den dood van *Herodes* geboren zijn.

c. De aankomst der *Wijzen* of *Magi*, valt in 748 van Rome en wel voor het begin van September; zij zagen de Ster voor het einde van Meij 747.

d. De geboorte van *Christus* valt in de laatste helft van het jaar 747 van Rome.

Het gevolg hiervan is, dat onze gewone tijdrekening welke van het jaar 753 de bouwing van Rome afgeteld wordt, dus zes jaren ten achteren is, en dat wij in plaats van 1827, zouden behooren te schrijven 1833, eene nieuwigheid (zegt de Hoogleeraar *Heeren*, die van dit boek een beredeneerd verslag geeft in de *Göttingische Anzeigen* van 1. October dezes jaars) welke groote verwarring zoude te weeg brengen, maar die ook wel niemand lust zal hebben om in de geschiedenis te willen invoeren. Het is intusschen belangrijk dit geleerde werk te kennen en te bestuderen, in hetwelk de lezer ook buiten het hoofdonderwerp, zeer veel gewigtige punten behandeld zal vinden, die met hetzelve in verband geband gebragt zijn.

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatsten zijn in Tessel binnengekomen D. Belertchs, en K. Nebendahl, van Riga. Over de Eyerlandsche gronde binnengekomen, in goede staat, B. J. Hencke, komende van Hull en bestemd naar Papenburg.

D. F. Visser, is van de quarantaine ontslagen.

In het Vlie binnengekomen C. H. Uil, van Petersburg H. J. Piebes, van Ostrisoër, J. Bolwin, van Memel, S. L. Pinksterboer, van Koningsbergen, J. H. Buining, van Newstad.

Uitgezetld G. Pettersen, naar, Lubeck, J. G. Reekeles, naar, Memel, H. Clausen, en N. Johnsen, naar Bergen.

Naar Terschelling, gezeild D. de Jong, naar Cette, H. C. Schmidt, naar Denemarken.

Te Terschelling binnengekomen J. Ras, en S. K. de Boer, van Kiel, G. T. Lieffijn, van Bremen.

De Embder haringbuis, te voren reeds gemeld, bij het eiland Rottum gestrand, is, volgens een brief van Embden van den 6 November, gepraaid de *Eendragt*, met 12 laste haring, van welke twee man der Equipagie overboord geslagen zijn. Ook was bij Baltrum gestrand, de laatste in Zee zijnde Embder haringbuis, genaamd *Johanna*, van de ladingen en inventarissen dier beide vaartuigen hoopte men een groot gedeelte te bergen.

Het schip *Astrea*, Kapt. M. Bradenahl, van Rotterdam, naar Stentyn, is, volgens een brief van de Heeren Deuis et Comp. te Elzeneur, in dato 17 November te Maldahl met onklarepompen en eenige avarij binnengeloopen en zou nade nodige reparatie, de reis vervolgen.

Arrivementen: Te Bremen Kapt. H. von Ehren, van Amsterdam; te Hamburg Kapt. H. Breckwold Donner, J. Breckwold Donner, D. Stehr, C. Tampcke, C. Schlöbohm, D. von Riegen, L. Tieman, S. Schröder, H. Sehr, H. Pieper, N. H. Korff, H. Breckwold Kols, W. Kröger, H. Mählman, en P. Bachhus, van Amsterdam.

---

het Armwezen, voorloopig belast met de Administratie der Gevangenissen, in het openbaar worden aanbesteed:

De leverantie der benoodigde Aardappelen, tot het onderhoud der Gevangenen in het Huis van Militaire detensie, nabij Leyden, gedurende het geheele jaar 1828.

Deze besteding zal geschieden, bij behoorlijke inschrijvings-biljetten, op zegel, en vervolgens bij vermindering of afbod, en bij executie van het kaarslichs.

Zullende de konditien en voorwaarden van aanbesteding, van heden af tot den dag der besteding, ter lezing liggen ter provinciale Griffie van Zuid-Holland, van des morgens ten 10 tot des namiddags ten 3 ure; gelijk mede ter Secretarie van de steden 's Gravenhage en Leyden.

's Gravenhage, den 21sten November 1827.

De Staatsraad Gouverneur voornoemd,
Bij deszelfs indisposizie,
L. R. GEVAERTS,
Lid van Gedeputeerden Staten.

*** ZETTING *van den prys van het* BROOD, *binnen de Stad Leyden, gebakken overeenkomstig art.* 10. *van het Reglement, in dato den* 3. *Mei* 1819, *beginnende Maandag den 26 November* 1827.

Het Rogge-brood van *één pond vier oncen*, *Nederlandsch gewigt*, van zuivere Rogge gebakken, om .... 16 cent.

Het Tarwe-brood, van *zeven oncen*, het *beste soort*, en het Fransch brood, van *zes oncen vijf looden*, om .... 18 „

Het Huisbakken-brood, van *zeven oncen*, om 17 „

Het *minste soort*, of zoogenaamde Krop uit de Zak, van *zeven oncen*, om .... 13 „

Meerder of minder gedeelte naar evenredigheid.

*** Op den 21 November 1827, is in 's GRAVENHAGE voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER bevallen, BARBARA HERMINA VAN STIPRIAAN, geliefde Echtgenoote van
A. H. VAN HEES.

*** Op den 6 November 1827, overleed binnen LEYDEN, door een ongelukkig toeval, in den ouderdom van 65 jaren, de Heer ISAAC LANDA.

*** Op den 19 November 1827, overleed binnen LEYDEN aan een spoedig verval van krachten, in het 78ste jaar zijns levens, Mr. EDUARD HAGEMAN, *Hoogleeraar in de Regten aan de Koninklijke Universiteit aldaar.*

*** Na eene zeer korte ongesteldheid, overleed op gisteren tot onze bittere smart, onze dierbare Vader Mr. ETIENNE LUZAC, *Regter van Instructie bij de Regtbank alhier* en *Lid van den Raad dezer Stad*, in ouderdom van 73 jaren en vier maanden.

LEYDEN den 21 Nov. 1827.
Uit aller naam
L. C. LUZAC.
JAN VAN HEUKELOM, JUNIOR.

*** Na eene langdurige ongesteldheid en daarbij komende verval van krachten, overleed dezen morgen in den hoogen ouderdom van ruim tachtig jaren, onzen hartelijk geliefden Vader DIRK HOOGENSTRAATEN; gevende van dit voor ons zoo treurig ongeval bij deze kennis alle betrekkingen van familie, goede vrienden en verdere bekenden, zoo binnen als buiten deze Stad, met verzoek om van brieven wegens rouwbeklag verschoond te mogen blijven.

LEYDEN 24 Novemb. 1827.
J. HOOGENSTRAATEN.
H. HOOGENSTRAATEN, DIRKSZ.
als Executeuren Testamentair.

*** Voor menigvuldige bewijzen van deelneming, welke wij bij het afsterven van onze hooggeachte *Zuster*, van Vrienden en Bekenden hebben ontvangen; nemen wij de vrijheid langs dezen weg onze dankerkentenis te betuigen.

LEYDEN den 25 November 1827.
J. E. WEENINGH.
A. J. WEENINGH, geb. GEBING.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam den 23 November 1827.

Holland,	Werkelijke Schuld .	2½ pCt.	f 52¼	a 52½
	Rest. Uitgestelde dito		- 13/16	a 7/8
	Kans-Biljetten		- 17½	a 18
	Stellen van uitgeloten dito . .		- 6575	a 6600
	Amortisatie-Sijndic.	4½ pCt.	- 96	a 96½
	Domein Losrenten .	2½ „	- 90	a 90¾
	Handel-Maatschappij	4½ „	- 84½	a 85
Frankrijk,	Inschrijving Grootb.	5 „	- —	a —
	Dito op dito	3 „	- 68½	a 69½
Rusland,	bij *Hope en Comp.* .	5 „	- 99	a 99¾
	Ins. op 't Grootb. .	6 „	- 51¾	a 52¼
Pruissen,	Obl. Neg. Londen .	5 „	- 108¼	a 109
	dito in Londen van	1822 . . .	- 108¼	a 109
Spanje,	Obl. bij *Hope en Comp.*	5½ pCt.	- 21¼	a 21¾
	Nieuwe geldl. van 1822		- 9½	a 10
Oostenr.,	Obl. bij *Goll en Comp.*	5 „	- 76¾	a 77¼
	dito	4 „	- 62	a 62½
	Certificaten	2½ „	- 42	a 42½
	Neg. Metaliek . . .	5 „	- 87½	a 88
	Dito Bank Actien		- 1300	a 1303
Napels,	Certificaten . . .	5 pCt.	- 69¾	a 70½
	dito dito in Napels		- 69⅔	a 70½

*** VERKOOPING *in de Stads Bank van Leening* te Leyden, op Dingsdag den 11 December 1827, des voormiddags ten 10 ure precies, van VERSTANE PANDEN, als van:

JUWELEN, GOUD, ZILVER en HOROLOGIEN, beleend in de maand April 1826.

WOLLEN-, LINNEN- en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand Augustus 1826.

Voorts dient tot narigt der belanghebbenden, dat alle de voorsz. Panden, welke daags te voren, des voormiddags van 10 tot 's namiddags ten 2 uren, voor een ieder te zien zijn, niet later zullen kunnen worden gelost of afgedaan dan uiterlijk op den 30 November 1827.
Zegt het voort.

*** Alle de geenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den onder beneficie van Inventaris aanvaarden boedel en nalatenschap van wijlen PIETER MATEMAN, overleden te Leyderdorp op den 22 Mei 1827; gelieven daarvan, voor zoo verre zulks niet reeds is geschied, schriftelijk opgave of betaling te doen, aan den Notaris C. KLAVERWYDEN, resideerende te Soeterwoude, vóór of op den laatsten December aanstaande.

*** Ten Kantore van N. NATHANS, op den Nieuwen Rijn te Leyden, zijn nog te bekomen voor de *Vierde en laatste Klasse* der 137*ste Kon. Ned.* LOTERIJ, die op heden over acht dagen begint te trekken, HEELE en GEDEELTENS van LOTEN, in *Huur* en in *Koop*, Prijs courant.

*** H. PURMER, *geëxamineerd en geädmitteerd Kies-*, *Tand- en Mondmeester*, van *Amsterdam*, en door het geheele *Koningrijk*, trekt KIEZEN en TANDEN, zonder instrument, bloot alleen met de vingers. Is gelogeerd bij C. TURION, Kastelein in *de Nieuwen Tuin*, op de Beestenmarkt te Leyden, Wijk V N°. 16. Blijvende niet langer dan van Heden, Maandag den 26 November tot Zaturdag den eersten December aanstaande.

*** J. WESSELING en H. WESSELING, Makelaars, zullen op Woensdag den 28 November 1827, (in plaats van op Heden, Maandag den 26 November, des namiddags ten half drie ure, te Amsterdam in *de witte Zwaan*, op den Nieuwendijk, presenteeren te verkoopen: Eene extra mooije nieuw aangekomene partij Vuure en Greenen, Noordsche, Riga, Nerva, Memelsche, Dantziger en Stettinsche Balken, Memelsche en Dantziger Deelen, Juffers, Twaalf Ellens, Kolters, en andere HOUTWAAREN. Liggende in de Oude Schans en op de Wallen.

*** Op Zaturdag den eersten December 1827, des avonds ten 6 ure, Verkooping in het Logement aan den Burch binnen Leyden, van diverse partijen WEI- of HOOILANDEN, alle gelegen onder Leyderdorp, te weten: N°. 1. Een perceel van 6 bunders 97 roeden en ruim 43 ellen, in de Kerkbuurt, achter de Hofstede genaamd *Voor-Dorp*. N°. 2. Een perceel van 7 bunders 25 roeden en ruim 67 ellen, in de Munnicke Polder; en N°. 3. Een perceel, groot omtrent 85 roeden 15 ellen en ruim 66 palmen, genaamd *DEN TRAP*, aan den Ommedijk. Nader informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris THOMAS VAN BERGEN, te Leyden voornoemd.

*** H. W. HAZENBERG, JUNIOR, te Leyden, zal op den 3 December 1827 en volgende dagen, bij *Publieke Auctie*, verkopen: Eene kostbare en fraaije Verzameling BOEKEN en HANDSCHRIFTEN, onder welke de voornaamste Werken in de *Godgeleerdheid* en *Oostersche Letterkunde* voorkomen; benevens een keurig bewerkte Marmeren VAAS en andere LIEFHEBBERIJEN; waarvan de Catalogus alom is verzonden.

*** PUBLIEKE VERKOOPING, op Zaturdag den 8 December 1827, des avonds ten 6 ure precies, in het Logement aan den Burch binnen Leyden: N°. 1. Een HUISMANS-WONING, met diverse partijen WEI- en HOOILANDEN, te zamen groot 24 bunders 80 roeden en ruim 47 ellen, staande en gelegen onder Noordwijk aan Duindam. — N°. 2. Een partij LAND, gelegen onder Noordwijk voornoemd, aan de Kluislaan, genaamd *TIS EN WEIJ*, groot 6 bunders 8 roeden en ruim 86 ellen. — N°. 3. Een partij LAND, genaamd *DEN BIJL*, mede gelegen onder Noordwijk, bij de lagen Weg, groot 2 bunders en ruim 55 roeden. — N°. 4. Een HUISMANS-WONING, genaamd *SASBERGEN*, met diverse partijen LAND, te zamen groot 14 bunders en circa 13 roeden, staande en gelegen gedeeltelijk onder Noordwijk en gedeeltelijk onder Noordwijkerhout. — N°. 5. Een partij LAND, groot 5 bunders en ruim 96 roeden, gelegen onder Noordwijkerhout. — En N°. 6. Een partij LAND, groot 3 bunders en ruim 51 roeden, gelegen onder Noordwijkerhout voornoemd, bij de Schulpweg. Nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris T. VAN BERGEN, te Leyden voornoemd.

*** Op Dingsdag den 11 December 1827, des avonds ten 5 ure, zal men in de Herberg *de Vink*, aan de Voorschoter Weg, onder Soeterwoude, op *Regterlijke autorisatie*, publiek veilen en verkoopen: Twee hechte, sterke en wel doortimmerde HUIZEN en ERVEN, geteekend met N°. 31 en 32; alsmede een partijtje TUIN of TEELLAND, alles staande en gelegen aan den Hoogen Rijndijk, onder Voorschooten, omtrent de gemelde Herberg *de Vink*: breeder bij biljetten omschreven; al hetwelk daags vóór en op den dag van de verkooping, voor een ieder te zien zal zijn. Zijnde inmiddels nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWYDEN, te Soeterwoude.

*** Bij de Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK te Leyden, wordt heden uitgegeven: Het ZESDE VERVOLG op deszelfs *LEES-BIBLIOTHEEK, thans inhoudende* ruim ZES DUIZEND *Hollandsche*, *Fransche*, *Engelsche* en *Duitsche* WERKEN, der nieuwste en meest geachtste Schrijvers. — In gemelde Boekwinkel zijn ook voorhanden een assortiment van *Fransche* en *Hollandsche* KINDER-WERKJES, geschikt tot *St. Nikolaas Geschenkjes*; alsmede de belangrijkste ALMANAKKEN, voor het volgende jaar.

Te Leyden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.